

20.5.2020

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnan kokous 3/2020 6.5.2020 klo 12.30-15.30, Etäkokous, Skype

Lautakunta

- Irja Peltonen, puheenjohtaja (poistui klo 15.00)
- Päivi Tommila, varapuheenjohtaja (puheenjohtaja klo 14.55 lähtien, asialistan kohta 8 eteenpäin)
- Sanna-Leena Eskola, jäsen (poistui klo 15.40)
- Janne Mykrä, jäsen
- Matti Parviainen, jäsen
- Minna Romppanen, jäsen
- Leena Storgårds, jäsen
- Jaakko Ståhlberg, jäsen
- Markus Virolainen, jäsen

Kutsutut asiantuntijat (varajäsenet)

- Tomi Kelo
- Outi Ahti-Miettinen (ei paikalla)
- Antti Lehto
- Anu Ylä-Pietilä
- Jaana Immonen
- Ari Andersin
- Heikki Heikkilä (ei paikalla)

Sihteerit

- Tomi Voutilainen, pääsihteeri
- Riitta Autere, sihteeri
- Tuija Kuusisto, sihteeri
- Suvi Metsärinta-Lehmusvaara, sihteeri
- Markus Rahkola, sihteeri
- Heidi Torro, sihteeri
- Mika Tuikkanen, sihteeri
- Kirsi Janhunen, sihteeri (ei paikalla)

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.37.

2 Kokouskutsu ja läsnäolijat

Todettiin, että kokouskutsu, asialista ja sen liitteet on lähetetty lautakunnan jäsenille ja varajäsenille 29.4.2020.

Päätös: Todettiin lautakunnan kokouksen osallistujat sekä kokouksen päätösvaltaisuus.

3 Sihteeristön toimintaohje

Esittelijä: Tomi Voutilainen

Tiedonhallintalautakunnasta annetun asetuksen (1338/2019) 10.3 §:n mukaan sihteerien välinen tehtävien jakaminen määritetään lautakunnan hyväksymässä toimintaohjeessa. Toimintaohjeen tarkoituksena on yhtenäistää lautakunnan sihteeristön työtä ja lautakunnassa tapahtuvaa valmistelevaa työtä. Toimintaohjeeseen (liite 1) on otettu mukaan keskeiset toimintaa koskevat kuvaukset, jotka on tunnustettu lautakunnan toimintaa koskevien prosessien perusteella.

Keskustelu: Keskusteltiin lautakunnan jäsenten ja varajäsenten mahdollisesta osallistumisesta jaostoihin. Varsinaisia jäseniä ei tarvitse erikseen nimetä jaostoihin, vaan he voivat osallistua mikäli tahtovat. Jos varajäsen haluaa osallistua jaoston toimintaan, hänet pitää nimetä jaostoon.

Lisäksi keskusteltiin arviointitoiminnan vastausten julkisuudesta. Vastauksista laaditaan julkinen yhteenvedo, joka on saatavilla lautakunnan verkkosivuilta. Lisäksi lautakunta laatii arvioinnin tuloksista joka toinen vuosi arviointikertomuksen valtiovarainministeriölle. Mikäli vastauksissa on salassa pidettävää tietoa, sitä ei jaeta.

Keskusteltiin myös lautakunnan kokousaineistojen toimittamisesta lautakunnalle hyvissä ajoin ennen kokouksia sekä viestinnän merkityksestä jaostojen työn osalta.

Päätös: Tiedonhallintalautakunta hyväksyi toimintaohjeen. Ohjetta täydennetään jaostojen viestinnän ja lautakunnan julkaisujen osalta. Täydennetty ohje käsitellään lautakunnan seuraavassa kokouksessa.

4 Lautakunnan käsittelytoimia koskeva seloste

Esittelijä: Tomi Voutilainen

Yleisen tietosuojasetuksen 30 artiklan mukaan jokaisen rekisterinpitäjän ja tarvittaessa rekisterinpitäjän edustajan on ylläpidettävä selostetta vastuullaan olevista käsittelytoimista. Tiedonhallintalautakunta on rekisterinpitäjä toiminnassaan tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn osalta. Selostetta (liite 2) on kommentoinut valtiovarainministeriön tietosuojavastaava, joka toimii myös lautakunnan tietosuojavastaavana.

Keskustelu: Keskusteltiin siitä, että tiedonhallintalautakunta ei ole arkistonmuodostaja, vaan valtioneuvoston kanslia. Lautakunta ei myöskään laadi omaa arkistonmuodostussuunnitelmaa. Arviointiasiakirjoja ei ainakaan toistaiseksi arkistoida, ellei toisin päätetä, ainoastaan arviointiraportit arkistoidaan. Käsiteltävien henkilötietojen määrä on rajattu.

Päätös: Tiedonhallintalautakunta hyväksyi käsittelytoimia koskevan selosteen, jonka perusteella lautakunnan sihteeristö laatii tietosuojasetuksen 13 ja 14 artiklassa tarkoitetun informoinnin rekisteröidylle. Informointi julkaistaan lautakunnan verkkosivustolla.

5 Arviointitehtävään liittyvän selvityspyynnön sisältö

Esittelijä: Markus Rahkola

Tiedonhallintalain 10.1 §:n 1 kohdan mukaan tiedonhallintalautakunnan tehtävänä on arvioida valtion virastojen ja laitosten sekä kuntien ja kuntayhtymien 4 §:n 2 momentin, 5, 19, 22–24 ja 28 §:n sekä 6 luvun säännösten toteuttamista ja noudattamista. Tiedonhallintalain 11.1 §:n mukaan tiedonhallintalautakun-

nan arviointitehtävän toteuttaminen perustuu tiedonhallintalautakunnan hyväksymään arviointisuunnitelmaan. Tiedonhallintalautakunta on kokouksessaan 26.3.2020 hyväksynyt arviointisuunnitelman vuodelle 2020. Tämän pohjalta sihteeristössä on valmisteltu liitteenä (3) oleva selvityspyyntö valikoiduille tiedonhallintayksiköille, jotka ilmenevät selvityspyyntökirjeen jakelusta. Arviointi on tarkoitus käynnistää toukokuun aikana siten, että tiedot saadaan arviointia koskevaa analyysia varten kesäkuun loppuun mennessä.

Keskustelu: Keskustelussa nousi esiin, että selvityspyynnön kysymykset voisi julkaista myös avoimesti verkkosivuilla. Silloin niitä voisivat hyödyntää myös sellaiset organisaatiot, jotka haluavat kehittää omaa toimintaansa niiden avulla. Selvityspyynnön sisältö nähtiin hyvänä työkaluna tiedonhallinnan ohjaamiseen. Selvityspyynnön avulla tiedonhallintalautakunta saa oman työnsä pohjaksi hyvän yleiskuvan kokonaistilanteesta.

Keskusteltiin siitä, millä perusteella organisaatiot on valittu vastaajajoukkoon. Selvityspyynnön muotoon otettiin kantaa ja haluttiin lisättäväksi avoin kommenttikenttä sekä vastausvaihtoehto, että asioita ei ole vielä edistetty mitenkään. Lisäksi tulee tähdentää, että useat selvityspyynnössä mainitut lain vaatimukset ovat olleet lainsäädännössä jo aiemmin, mutta tiedonhallintalaissa ne voivat olla eri termeillä mihin on totuttu. Tämänvuotinen selvityspyyntö koskee vain tätä vuotta, eikä välttämättä toistu samanmuotoisena enää uudestaan.

Päätös: Lautakunta hyväksyi selvityspyynnön sisällön sekä arviointiin valikoituneet tiedonhallintayksiköt.

Selvityspyynnön sisältöön ja alkujohdantoon tehdään vielä tarkennuksia ja täsmennyksiä lautakunnassa käydyin keskustelun perusteella. Kohdejoukon valinta avataan selvityspyynnön introssa. Selvityspyynnön kysymykset julkaistaan tiedonhallintalautakunnan verkkosivuilla, että kuka tahansa asiasta kiinnostunut voi hyödyntää niitä oman toimintansa kehittämisessä.

Asiasta päättämiseen osallistuivat Irja Peltonen, Päivi Tommila, Sanna-Leena Eskola, Janne Mykrä ja Matti Parviainen.

6 Viestintäsuunnitelman seurantakriteerit

Esittelijä: Heidi Torro

Tiedonhallintalautakunta on 26.3.2020 kokouksessaan hyväksynyt lautakunnan viestintäsuunnitelman. Lautakunnan käsittelyssä todettiin, että viestintäsuunnitelmaan tulisi vielä lisätä seurantakohteita viestinnän onnistumisen arvioimiseksi. Sihteeristö on täydentänyt viestintäsuunnitelmaa (liite 4) viestinnän seurantakohteiden osalta.

Päätös: Merkittiin viestintäsuunnitelman täydennys tiedoksi ja julkaistaan päivitetty viestintäsuunnitelma lautakunnan verkkosivuilla.

7 Tiedonhallinnan muutosvaikutusarviointia koskeva suositus

Esittelijä: Riitta Autere

Tiedonhallintalain 5.3 §:n mukaan suunniteltaessa tiedonhallintamallin sisältöön vaikuttavia olennaisia hallinnollisia uudistuksia ja tietojärjestelmien käyttöönottoa tiedonhallintayksikössä on arvioitava näihin kohdistuvat muutokset ja niiden vaikutukset. Tiedonhallinnan muutosvaikutusarviointia koskevaa suositusta on valmisteltu vuonna 2019 osana tiedonhallintalautakunnan perustamista valmistettavaa työtä. Suositusluonnos on ollut palautekierroksella syksyllä 2019. Saatu palaute on otettu huomioon suosituksen viimeistelyssä. Suo-

situkseen on lisätty myös lainvalmistelua tukeva tiedonhallinnan muutosvaikutusarviointia koskeva osuus, joka on tehty virkatyönä sihteeristössä. Suositusluonnos on liitteenä 5.

Keskustelu: Keskustelussa nousi esiin kysymys, että missä kohtaa lainvalmistelua muutosvaikutusten arviointia tehdään. Tiedonhallintalaissa on säädetty muutosvaikutusarvioinnin tekemisestä myös lainvalmistelun yhteydessä. Muutosvaikutusarviointi tehdään osana lainvalmistelussa tehtävää laajempaa vaikutusten arviointia.

Suosituksen tarkistuslista on laadittu tietojärjestelmähankkeille.

Päätös: Lautakunta hyväksyi suosituksen julkaistavaksi.

Suosituksen lisätään viittaus oikeusministeriön lainvalmistelijan ohjeisiin.

8 Lausunnon antaminen hallituksen esitysluonnoksesta valtioneuvostosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Esittelijä: Tomi Voutilainen

Valtioneuvoston kanslia on lähettänyt 16.4.2020 päivätyn lausuntopyynnön hallituksen esityksen luonnoksesta valtioneuvostosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta. Lausuntopyyntö on toimitettu valtiovarainministeriölle lausuntoa varten. Muutosehdotus liittyy valtioneuvostolain yhteensovittamiseen tiedonhallintalain kanssa. Koska tiedonhallintalautakunta toimii valtiovarainministeriön yhteydessä ja ehdotettu muutos liittyy myös tiedonhallintalautakunnan toimintaa, on syytä arvioida, tulisiko lautakunnan antaa asiasta lausunto, kun otetaan huomioon tiedonhallintalautakunnan tehtävä tiedonhallintalain asiantuntija- ja arviointiviranomaisena.

Lautakunnan sihteeristössä on laadittu luonnos lautakunnan lausunnoksi (liite 6).

Keskustelu: Käytiin keskustelua siitä, miten jatkossa toimitaan vastaavien tilanteiden kanssa, joissa lautakunta antaa lausunnon. Päätettiin kirjata asiasta sihteeristön toimintaohjeeseen. Todettiin myös, että lausunnon kirjoittaja on vastuussa lausunnon sisällöstä.

Lausuttavana olevaa asiaa voidaan pitää ennakkotapauksena ja siitä näkökulmasta kaipaa periaatteellista kannanottoa.

Päätös: Tiedonhallintalautakunta päätti antaa lausunnon valtioneuvoston kanslialle lausuntopyynnön mukaisesta hallituksen esityksen luonnoksesta. Sihteeristö valmistelee ehdotuksen toimintaohjeen päivityksestä lausuntojen antamisen osalta.

9 Tiedonhallintalain soveltamisesta tulleita kysymyksiä

Esittelijä: Tomi Voutilainen ja Tuija Kuusisto

Käytiin läpi lautakunnan sihteeristölle tulleet keskeiset kysymykset tiedonhallintalain soveltamisesta.

Keskustelu: Keskusteltiin yleisesti miten jatkossa toimitaan lautakunnalle tulevien kysymysten kanssa. Keskustelussa nousi myös esiin, että viranomaisen määrittelystä olisi hyvä tehdä oma kysymys UKK-palstalle, vaikka tyhjentävää vastausta ei voidakaan antaa.

Päätös: Merkittiin tiedoksi. Käsitellyt kysymykset ja vastaukset muotoillaan vielä siten, että ne voidaan julkaista tiedonhallintalautakunnan verkkosivuilla mahdollisimman pian.

10 Muut keskusteltavat tai valmisteluun lähetettävät asiat

Seuraavaan kokoukseen tulossa olevia asioita:

- teknisten rajapintojen ja katseluyhteyksien suositus
- tietoturvallisuus hankinnoissa suositus
- jaostojen asettamisista: asianhallinta, tiedon hyödyntäminen

Keskustelu: Keskustelussa todettiin, että tietoturvallisuus hankinnoissa –suositus pyritään saamaan hyväksyttäväksi lautakunnan seuraavaan kokoukseen ja myös jaostojen asettamiset. Lisäksi keskusteltiin siitä, että lautakunta saa kokousasiakirjat tarpeeksi ajoissa nähtäväksi toimintasuunnitelman ja toimintaohjeen mukaisesti.

11 Lautakunnan seuraava kokous

Tiedonhallintalautakunnan seuraava kokous on ti 23.6. klo 12.30-15.30 yhteys Skypellä.

Kokous päättyi klo 15.56.